Bilaga 10

Gestaltningspolicy

Vägen till ett vackert Upplands-Bro

UPPLANDS-BRO KOMMUN

En vägledning till ett vackert Upplands-Bro

Denna Gestaltningspolicy för Upplands-Bro ska vägleda utformningen av den fysiska miljön i kommunen. Syftet är att lyfta den arkitektoniska kvaliteten i det som byggs och bidra till vackra miljöer som lever över tid. Den är ett verktyg för att långsiktigt skapa ett vackert Upplands-Bro och en attraktiv livsmiljö i kommunens alla delar.

Arkitektur är viktigt! Gestaltandet och formandet av den fysiska miljö där vi lever är viktig för vårt liv. Det vi formar är den värld där vi lever tillsammans. Arkitekturen skänker mening och möter våra behov.

Gestaltningspolicyn ska inspirera till initiativ som leder till en attraktiv och levande kommun. Policyn ska vara enkel och tydlig för alla som berörs av den fysiska planeringens processer. Den ska ge stöd till att förstå hur man kan bidra till ett vackert Upplands-Bro och utveckla och vårda Upplands-Bro som naturnära kommun i en storstadsregion.

Gestaltningspolicyn innehåller riktlinjer och inspiration som visar vilket Upplands-Bro vi ser framför oss under överskådlig tid. Den innehåller också anvisningar och inspiration för hur gestaltningsfrågor hanteras i planerings- och byggprocessen. Gestaltningspolicyn formulerar övergripande mål och inriktning. Den är ett komplement till kommunens övriga styrande dokument och en utgångspunkt för Gestaltningsprogram och andra mer detaljerade och specifika krav som tas fram till detaljplaner, utvecklingsplaner och andra projekt. Därigenom ger policyn utrymme för goda initiativ och arkitektur av hög kvalitet inom ramen för kommunens mål.

En långsiktig Gestaltningspolicy för ett hållbart Upplands-Bro.

INNEHÅLL

VACKRA UPPLANDS-BRO....4

SYFTET MED EN GESTALTNINGSPOLICY....6

Bakgrund....8

Vision & mål....9

Tillämpning....10

ARKITEKTUR OCH GESTALTNING....13

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR UPPLANDS-BRO....19

Ta tillvara platsen....24

Grönska & vatten....25

Skala & variation....26

Kulör & material....27

Omsorg & detaljer....28

OMRÅDESTYPER I UPPLANDS-BRO....31

Tätorter....36

Landsbygd....38

Verksamhetsområden....40

Mindre byggåtgärder....42

Kommunens eget byggande....43

VACKRA UPPLANDS-BRO

Upplands-Bro (Bild: John Marin, Upplands-Bro)
Naturen och Mälaren är närvarande i hela kommunen.

Bylandskap (Bild: Landskapsplan FÖP 2016)

Hällkana (Bild: John Marin, Upplands-Bro)

Brohuset (Bild: C F Møller)

EN SAMMANFATTNING

Upplands-Bro är en vacker kommun. Kommunen präglas av sin stora andel naturmark, sitt jordbrukslandskap och ett antal tätorter med sinsemellan olika karaktär. Samtidigt är det en kommun i Mälardalen och i Stockholms storstadsregion med goda förbindelser och nära kontakt till sin omgivning. Ett sammanhang där den har en helt egen plats.

Lätt att göra vackert

När kommunen utvecklas och växer ska kvaliteter och skönhet vårdas och utvecklas. Det nya som byggs ska tillföra nya värden och bidra till att göra kommunen bättre och vackrare.

Gestaltningspolicyn är ett dokument som har tagits fram för att göra det lätt att göra vackert. På ett tydligt och klart sätt ska den som vill bygga i Upplands-Bro få veta vilka förväntningar som finns på hur det nya ska gestaltas. Den ger vägledning om hur man ska förhålla sig till olika platser och inspiration till hur man ska åstadkomma detta. De som bygger ska vara trygga i att de bidrar till en vacker helhet.

Ett pågående samtal

Det finns ett ständigt pågående samtal om hur kommunen utvecklas När mycket byggs får samtalet en särskild lyster. Gamla invanda miljöer förändras och får nya lager av historia, Gestaltningspolicyn ger en inriktning åt det samtal som pågår om skönheten och kvaliteterna i framtidens Upplands-Bro.

Ta tillvara platsen

Varje plats har en unik karaktär. Börja alltid med att fundera på vad det är man tycker om med den, ta fasta på det och utveckla det. Sen kan man formulera sig kring platsens brister och vad man ska göra för att åtgärda dessa.

Kungsängslilja (Bild: John Marin, Upplands-Bro)

Grönska & vatten

Grönska och naturmiljöer är grundläggande för att skapa miljöer som upplevs som värdefulla och vackra. Kommunens unika tillgång till naturen, jordbrukslandskapet och Mälaren ger en grund som ska tas tillvara när nya byggnader och miljöer skapas.

Kulör & material

Färg och material präglar vår uppfattning om en byggnad. Ofta är det vad vi lättast kan formulera oss om. De delar som är närmast där vi rör oss, som vi kan känna, ska utföras med material som är behagliga att beröra och betrakta.

Skala & variation

Grundläggande för gestaltningen i Upplands-Bro är att den ska vara småskalig och varierad. Upplevelsen av vad som är småskaligt beror dock av sammanhanget. Byggnader och sammanhang ska vara begripliga och gripbara.

Omsorg & detaljer

Engagemang är grunden för vacker och god arkitektur. I byggnader och miljöer där många människor rör sig ska särskilt stor omsorg lägga vid detaljer. Engagemang i gestaltningen lämnar spår som visar att någon tänkt.

SYFTET MED EN GESTALTNINGSPOLICY

Bro (Bild: Upplands-Bro kommun)

BAKGRUND

Policyns syfte är lyfta kvaliteten i utformningen av den fysiska miljön. Den ska vara ett verktyg för ett vackrare Upplands-Bro.

Det finns i kommunen ett starkt engagemang i den byggda miljön. Många har starka och varma åsikter om den miljö där de lever sina liv och hur den ska formas. När en kommun utvecklas väcks engagemanget än mer då mycket händer som man kan ha åsikter om. Det nya kommer med stor kraft och bidrar med ny energi. Det gör också att gamla invanda miljöer förändras och får nya lager av historia,

De senaste årens och decenniernas byggande i Upplands-Bro har inspirerat frågan om det är så här vi vill ha det. Till stora delar är det förstås så, men bland allt som byggs kanske det finns sådant som inte blev helt lyckat. Säkerligen är man inte överens om vad som är lyckat och inte. Vad som är snyggt och fult skapar sällan konsensus.

Kommunen har funnit att detta är en god tid att reflektera över vad man vill med framtidens fysiska miljö. Hur vill vi att det framtida Upplands-Bro ska se ut? Ett vackert Upplands-Bro med den diversitet mellan tätortsmiljöer och landsbygd som skapar kommunens speciella karaktär. Vad är detta mer konkret? Som verktyg för att åstadkomma detta har man beslutat att ta fram denna Gestaltningspolicy.

Bro stationsområde. (Bild: Upplands-Bro bildwebb)

VISION & MÅL

Ett vackert Upplands-bro

Upplands-Bro ska vara en attraktiv, levande och hållbar kommun med karaktär av småstad och landsbygd.

När kommunen utvecklas och växer är det viktigt att detta sker på ett långsiktigt hållbart sätt. Det gäller förstås miljöpåverkan på alla vis. En viktig del av detta är kvaliteten i de byggda miljöerna. De byggnader, anläggningar och allmänna platser som kommer till i kommunen ska ha miljömässiga, sociala och estetiska värden som gör att de kan leva länge och skapa en kommun att vara stolt över. Detta gäller även förvaltning och utveckling av befintliga miljöer. Det nybyggda bidrar med nya lager till de befintliga kulturmiljöerna.

Levande och hållbart

Målet är levande, vackra och gröna bostadsmiljöer med liv och möjligheter mellan husen för gemenskap, hälsa och trygghet.

Hållbarhet innebär att blicka långt fram i tiden och planera både för dagens invånare och framtida generationer. Genom att förvalta och utveckla kommunens mångfald och rikedom av arkitektur och byggda miljöer från olika tidsepoker verkar man hållbart, såväl socialt som ekonomiskt och miljömässigt.

Säbyholm (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)

TILLÄMPNING

Lätt att göra rätt och vackert

Gestaltningspolicyn ska användas som stöd i alla skeden som rör planering och byggande. Den ska vara tydlig så att det är lätt att förstå kommunens mål. Det ska också vara tydligt vilka krav på gestaltning som gäller för ett specifikt projekt på en specifik plats. Gestaltningspolicyn används tillsammans med kommunens övriga policys och styrdokument.

Politiker

Gestaltningspolicyn ska användas som stöd och vägledning i de beslut som rör planer och byggärenden. Policyn ger en röd tråd åt gestaltningsfrågor som skapar en större tydlighet i beslut och kvalitet i det byggda. Politikerna ansvarar för att förvalta policyn och skapa kontinuitet över tid.

Medborgare

Gestaltningspolicyn är en tydlig beskrivning av arkitektur och gestaltning i förhållande till kommunens vilja och behov. Den blir en av flera utgångspunkter för det samtal medborgare emellan som rör utveckling av Upplands-Bro till en vacker och ännu bättre plats.

Hållkana badplats (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)

Tjänstepersoner

De som handlägger och bereder ärenden i plan- och byggprocessen ska använda Gestaltningspolicyn som stöd för att upprätta checklistor och stöddokument för det specifika projektet utifrån dess karaktär. Den bidrar också med exempel och råd som kan utgöra ett stöd i samtal och rådgivning till allmänhet och andra som är intresserade av att bygga i kommunen.

Byggherrar

Den som vill bygga i Upplands-Bro ska med Gestaltningspolicyn i hand enkelt kunna skapa sig en bild av vad det krävs för nivå på gestaltning för det projekt man tänkt sig.

Gestaltningspolicyn förmedlar bilden av vad Upplands-Bro är och hur det ska förvaltas och utvecklas.

Berlin (Bild: C F Møller)
Enkla byggnadsformer får karaktär genom variation i kulör.

Håbo-Tibble kyrka (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Enkel byggnadsvolym med stark materialverkan.

Bro torg. (Bild: C F Møller)
Variation i kulör och skala.

Italien (Bild: C F Møller)
Enkel och omsorgsfull detaljering i samspel med ljus och grönska.

ARKITEKTUR OCH GESTALTNING

ARKITEKTUR OCH GESTALTNING

Arkitektur handlar om utformning och byggande av vår fysiska miljö. Den är form som tillgodoser våra grundläggande behov. Den är konst som skapar mening i vårt dagliga liv. Den rör alla skalor från stadens form, landskap och byggnader, ner till minsta byggsten.

Estetisk organisation av praktisk verklighet är ett sätt att beskriva vad arkitektur är. Ett annat är att det är den fysiska form vi ger våra drömmar om ett bra samhälle. Byggnader och platser där vi skapar mening tillsammans.

Arkitekturen berör oss. Den består över tid och inrymmer rum, platser och funktioner som utgör grunden för vårt liv. Dess betydelse förändras med åren i takt med att samhället och våra liv förändras.

Arkitektur är viktigt! Den skapar mening och kan ge en känsla av tillhörighet. Arkitektur och gestaltning är centralt för hur väl en miljö fungerar. Arkitekturen är en motor och bakgrund för nya, kanske oförutsedda, användningsområden. Mötet mellan den avsedda och den oavsedda användningen skapar den dynamik som ger en plats liv. Byggnader står länge och får många gånger ny mening genom det liv de inrymmer.

Arkitekturen bidrar med kunskap om hur platsen tidigare har använts och dess historiska sammanhang. Den bär spår av tidigare verksamheter och liv. Det som byggs med hög kvalitet idag blir en del av framtidens kulturarv. Kunskapen om historien är kunskapen om hur det ständigt skapas nytt.

En plats kvaliteter utgörs av egenskaper i befintlig bebyggelse, landskapsrum och naturelement som träd, berghällar och vatten. En omsorgsfull gestaltning som på ett genomtänkt sätt tolkar och understryker områdets kultur- och naturvärden bidrar till att stärka områdets identitet.

Eksjö, (Bild: C F Møller)
Storslaget offentligt rum med småskalig bebyggelse.

Svampparken (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Närhet till naturen.

Brunnsviken (Bild: C F Møller.)
Naturnära färger och omsorgsfull detaljering.

Świdnica. Klockstapel, 1600-tal (Bild: C F Møller)
Omsorgsfullt omhändertagen konstruktion och detaljering.

Brogård, 1888. (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Karaktär och värdighet.

Skogskyrkogården f.d. ekonomibyggnad (Arkitekt Gunnar Asplund, Bild: C F Møller)
Karaktärsstarka former med naturnära kulörer och material.

Hufeisensiedlung, Berlin (Bild: C F Møller. Arkitekt Bruno Taut)
Värdigt, intimt och generöst stadsrum.

Werkbundsiedlung,Wien, Österike. 1930. (Bild: C F Møller. Arkitekt Adolf Loos)
Välproportionerad förgårdsmark. Enkla, omsorgsfulla byggnader.

Tillkommande bebyggelse ska förhålla sig medvetet till platsens karaktär och kvaliteter. Tillför det nya några kvaliteter till det gamla?

Byggnader och stadsrum med hög kvalitet kan användas för nya ändamål när behoven skiftar. Det innebär varsamhet med resurser och ger ett mindre avtryck ur ett livscykelperspektiv. Det kräver också att nya lager tillförs med spår av varje tid.

Arkitektur är något som de flesta har en åsikt om. Vi har ofta klara bilder av vad vi gillar och vad vi inte gillar. Med ansvaret att forma platser och byggnader kommer ansvaret att formulera oss kring vad vi tycker. Ibland kan vi överraska oss själva med att då se kvaliteten i det vi inte gillade. Var särskilt varsam med det som är 30-40 år gammalt. Det är en känslig period för en byggnad då den inte längre känns ny och fräsch. Inte heller har den tagits upp i historien av arkitekturhistoriker eller i en allmänt spridd retrokärlek till de egna kvarteren. Var varsam och modig.

Bro (Bild: C F Møller.)

Malmö. (Bild: C F Møller.)
Grönska och varierande former.

Församlingshem (Bild: C F Møller.)
Enhetlighet i material, omsorgsfull detaljering.

Kyrka, Gotland (Bild: C F Møller.)
Landmärke.

Robie House, Chicago, 1909 (Bild: C F Møller. Arkitekt Frank Lloyd Wright)
Omsorgsfull detaljering.

Gröna uddens badplats (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)

Järnvägsparken Bro (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Grönska och material av hög kvalitet.

Sandhagsstugan (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Enkel och otvungen komposition.

Socialstyrelsen, Västerbroplan (Bild: C F Møller. Arkitekt Kjell Ödeen)
Lekfulla byggnader.

Landskrona konsthall (Bild: C F Møller. Arkitekt Sten Samuelson och Fritz Jaenecke)
Karaktärsfullt samspel mellan byggnad och natur.

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR UPPLANDS-BRO

Upplands-Bro (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Malaren och naturen är närvarande i hela kommunen

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR UPPLANDS-BRO

Det framtida Upplands-Bro ska vara vackert. Skönheten är dock något som vi kan ha väldigt skiftande bilder av. Den beror på sammanhang och andra faktorer som inte bara rör utseende och det visuella. Gestaltningspolicyn samlar därför olika aspekter av gestaltningen under fem huvudteman. Dessa rubriker kan på ett mer konkret sätt ligga till grund för de beslut som påverkar gestaltningen av den fysiska miljön.

En väl gestaltad miljö är en viktig del av ett långsiktigt hållbarhetsarbete. Byggande och rivande står för en stor del av vårt energi- och resursutnyttjande. Byggnader och miljöer av hög kvalitet, som fyller sitt syfte och skänker dem som använder dem glädje bidrar till miljöer som långsiktigt skapar ett bra samhälle.

Upplands-Bro är en tillväxtkommun som präglas av sin närhet till naturen och till storstaden. Det är en kommun med starka kultur- och naturvärden som ny bebyggelse ska förhålla sig till på ett värdigt sätt. En plats med småstadskänsla är ett sätt att formulera det som kommunen vill åstadkomma med den fysiska planeringen och byggandet.

Nedanstående fem begrepp formulerar viktiga aspekter av gestaltningen och utgör en grund för de beslut som påverkar kommunens gestaltning.

- **Ta tillvara platsen**
- **Grönska & Vatten**
- **Skala & variation**
- **Kulör & material**
- **Omsorg & detaljer**

Esbo, Finland 1982. (Bild: C F Møller. Arkitekt Erkki Kairamo)
Lummigt område med byggnader som kombinerar ett begränsat antal element på många olika sätt.

Villa Emo, Italien (Bild: C F Møller, Arkitekt Andrea Palladio)
Enkel byggnadsvolym med stark materialverkan.

Broskolan (Bild: C F Møller)

Almare stäket, Upplands-Bro (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Grönska som förenar mjukhet och stramhet.

Lund (Bild: C F Møller)

Berlin, (Bild: C F Møller)
Bebyggelse sammanvävd med naturen.

Villa Aske, Upplands-Bro (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Enkelt och karaktärsfullt.

Bro. (Bild: C F Møller)
Varierat taklandskap.

Hällkana Friluftsområde (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)

TA TILLVARA PLATSEN

Upplands-Bro präglas av sin långa historia och de avtryck människor gjort. Ny bebyggelse ska lägga nya karakteristiska lager på detta. Inspireras och förhålla sig utan att bli blek och undfallande. Nybyggnation och utveckling av nya områden ska vara lyhörd mot platsens speciella karaktär och bidra till att skapa en vacker kommun.

Björknäs camping (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)

GRÖNSKA & VATTEN

Upplands-Bro har med sitt läge vid Mälaren och sin stora andel natur och odlingslandskap unika förutsättningar. Att ta dessa tillvara är en avgörande utgångspunkt för att skapa vackra miljöer av hög arkitektonisk kvalitet.

Oak Park, Chicago (Bild: C F Møller. Arkitekt Frank Lloyd Wright)

SKALA & VARIATION

Grundläggande för gestaltningen i Upplands-Bro är att den ska vara småskalig och varierad. Småskaligheten betyder dock olika saker på olika platser. Det som är småskaligt i ett verksamhetsområde är inte småskaligt i en tätort. Att tydligt förhålla sig till platsens skala är utgångspunkten.

KULÖR & MATERIAL

Material och kulörer präglar vår uppfattning om en byggnad. Det är viktigt att förstå och förhålla sig medvetet till hur färg och material verkar i det specifika sammanhanget. De delar av en byggnad som är närmast där vi rör oss ska utföras med material som är behagliga att beröra och betrakta. Material ska också upplevas vackra på avstånd.

Socialstyrelsen, Västerbroplan (Bild: C F Møller. Arkitekt Kjell Ödeen)

OMSORG & DETALJER

Engagemang är grunden för vacker och god arkitektur. Där många människor rör sig ska särskilt stor omsorg lägga vid detaljer. Engagemang i gestaltningen lämnar spår som visar att någon tänkt. Enkelt eller komplext utifrån uppgiftens och platsens förutsättningar.

Sankt Knuts Kapell, Östra kyrkogården, Malmö
(Bild: C F Møller. Arkitekt Sigurd Lewerentz)

Lejondals slott (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)

TA TILLVARA PLATSEN

Upplands-Bro präglas av sin långa historia och de avtryck människor gjort. Ny bebyggelse ska lägga sina nya karakteristiska lager på detta. Inspireras och förhålla sig utan att bli blek och undfallande. Nybyggnation och utveckling av nya områden ska vara lyhörd mot platsens speciella karaktär och bidra till att skapa en mer sammanhängande kommun Upplands-Bro präglas av sin långa historia och de avtryck människor gjort i den materiella kulturen.

- **Formulera minst tre karaktärsdrag som platsen har för att använda dessa som utgångspunkt för gestaltningen.**
- **Formulera vilka karaktärsdrag som det nya kommer att tillföra.**
- **Formulera tydligt vilka kvaliteter ska tas tillvara och vilka brister som ska åtgärdas.**
- **Miljöer ska präglas av öppenhet, tillgänglighet och ett långsamt tempo.**

Hällkana, Upplands-Bro (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Kulturlandskap som en del av bebyggelsehistorien.

Illinois Institute of Technology, Chicago (Bild: C F Møller. Arkitekt Mies van der Rohe)
Enkel volym med tydlig proportionering.

Little C, Rotterdam. (Bild: C F Møller. Arkitekt: Juurlink [+] Geluk)
Småskaliga miljöer vid förhållandevis storskaliga byggnader.

Landskrona slott, Skåne(Bild: C F Møller.)
Försiktigt tillägg i kulturhistorisk miljö.

GRÖNSKA & VATTEN

Grönskan är viktig för att forma miljöer och stadsrum. Grunden för detta är kommunens stora tillgång till naturmark och odlingslandskap. Tätorternas växtlighet ingår i större grönstrukturer som skapar samband mellan kommunens olika delar. Kontakt med vatten är en stor kvalitet i den byggda miljön och i landskapet. Upplands-Bro har med sitt läge vid Mälaren unika möjligheter att ta detta tillvara och skapa höga miljömässiga kvaliteter.

- **Vyer mot Mälaren ska vårdas och utvecklas.**
- **Skapa i största möjliga mån, nya öppna vatten för dagvatten, ögonfröjd och annat.**
- **Vårda den natur som finns och tillför den grönska som krävs för att stärka kommunens natur- och landsbygdsprägel.**
- **Formulera hur man ska använda natur och grönska i projektet.**

Björknäs camping (Bild: John Marin. Upplands-Bro Kommun.)
Allmänt tillgängligt vatten, en stor kvalitet.

Biskoparnas borg, Upplands-Bro (Bild: John Marin. Upplands-Bro Kommun.)
Rikligt med grönska och vattennära områden.

Futura, Södra Brunnshög, Lund (Bild: C F Møller. Arkitekt C F Møller)

Tibbleviken (Bild: John Marin. Upplands-Bro Kommun.)
Byggnadsverk som knyter samman land och vatten.

SKALA & VARIATION

Grundläggande för gestaltningen i Upplands-Bro är att den ska vara småskalig och varierad. Hur skalan upplevs är dock beroende av sammanhanget. Småskaligheten betyder olika saker för olika personer och på olika platser. Byggnader och sammanhang ska vara begripliga och gripbara. Det som är småskaligt i ett verksamhetsområde är inte småskaligt i en tätort eller i ett villaområde.

- **Hur ser omgivningen ut? Vilket sammanhang kommer byggnaden stå i när den är klar?**
- **Bryt upp storskaliga volymer genom form, kulör och material.**
- **Definiera mått för småskaligheten utifrån områdestypen. Tätort, landsbygd eller verksamhetsområde. Exempelvis hushöjder och fasadlängder.**

Oak Park, Chicago (Bild: C F Møller. Arkitekt Frank Lloyd Wright)

Håtuna kyrka (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun)

Brohuset (Bild: C F Møller.)

Torg, Martigny Schweiz (Bild: C F Møller.)
Intimt möte mellan olika skalor.

KULÖR & MATERIAL

Material och kulörer präglar vår uppfattning om en byggnad. Det är ofta det vi lättast kan formulera oss omkring. Det är viktigt att förstå och förhålla sig medvetet till hur färg och material verkar i det specifika sammanhanget. De delar som är närmast där vi rör oss, som kommer våra kroppar närmast, ska utföras med material som är behagliga att beröra och betrakta. Material ska också väljas så att de upplevs vackra på avstånd.

- **Välj en färgpalett som förhåller sig till omgivningen. Formulera på vilket sätt.**
- **Inslag av naturmaterial är önskvärt.**
- **Visa hur kulör och material ser ut på olika avstånd.**
- **Är detta en känslig eller en tålig plats?**

Socialstyrelsen, Västerbroplan (Bild: C F Møller. Arkitekt Kjell Ödeen)
Lekfull och värdig detaljering.

Enköpingsvägen (Bild: C F Møller.)
Enhetlighet i form, variation i färg och material..

Bro (Bild: C F Møller.)
Hållbara naturmaterial med fin materialverkan.

Lunds konsthall 1957 (Bild: C F Møller. Arkitekt Klas Anshelm)
Enhetlighet i material. Stillsam, varierad färgskala.

OMSORG & DETALJER

Engagemang är grunden för vacker och god arkitektur. I byggnader och miljöer där många människor rör sig ska särskilt stor omsorg läggas vid detaljer. Oavsett ekonomiska ramar, skala och kontext finns det utrymme att lägga omsorg vid utformning av detaljer. Engagemang i gestaltningen lämnar spår som visar att någon tänkt. Enkelt eller komplext utifrån uppgiftens och platsens förutsättningar.

- **Där många rör sig ska man formulera och visa en tanke om hur detaljer ska gestaltas.**
- **Byggnader ska detaljeras med hänsyn till hur de uppfattas på det avstånd flest ser dem ifrån.**
- **Välj ut och formulera ett antal karakteristiska detaljer för projektet.**

Sankt Knuts Kapell, Östra kyrkogården, Malmö
(Bild: C F Møller. Arkitekt Sigurd Lewerentz)

Bro. (Bild: C F Møller.)
Intensiva färger som skapar kontrast.

Sporthall Kiruna, (Bild: C F Møller.)

Aarhus rådhus (Bild: C F Møller. Arkitekt Arne Jacobsen)

Tulpaner Bro centrum. (Bild: John Marin, Upplands-Bro Kommun.)

UPPLANDS-BRO OMRÅDESTYPER

OMRÅDESTYPER

Upplands-Bro är en naturnära landsbygdskommun i en storstadsregion. Kommunen har en speciell karaktär med olika platser och områden som har väldigt stark egen identitet och samtidigt samverkar till den blandning som utgör kommunens identitet.

När vi formulerar en Gestaltningspolicy för hela kommunen är det självklart så att inte samma vägledning och råd gäller för alla delar. Genom att formulera tre huvudkaraktärer eller områdestyper ges tillräcklig möjlighet att vara tydlig nog och öppen nog inför vad som kan byggas och hur detta bidrar till skönhet och goda miljöer.

- **Tätort**
- **Landsbygd**
- **Verksamhetsområden**

Inom dessa kategorier finns förstås skilda förutsättningar. Bro har sin historia där nya lager lagts till det gamla stationssamhället och Kungsängen har sitt läge med den dramatiska utsikten över Mälaren. Bland verksamhetsområdena har logistikanläggningarna i Brunna förstås en helt annan karaktär än Livgardet eller Bro Park, och landsbygdsmiljön i Håbo-Tibble är något annat än den i Kvistaberg. Uppdelningen i dessa tre områdestyper skapar ändå en möjlighet att tala om gestaltning utan att bli alltför övergripande eller alltför specifik.

Gestaltningspolicyns kan också användas som underlag för att ge stöd vid markanvisningar och ge vägledning om gestaltning i ärenden som inte uppenbart är myndighetsfrågor men där det finns ett intresse att diskutera konsekvenserna av det som byggs.

Bro centrum (Bild: John Marin, Upplands-Bro kommun)
Variation i kulör och skala.

Björknäs camping och bad (Bild: John Marin Upplands-Bro kommun)
Storslaget, tillgängligt landskapsrum.

Kungsängen. (Bild: John Marin Upplands-Bro kommun)

Råby fotbollsplan (Bild: C F Møller.)
Enkelhet och närhet till naturen.

Stjärnparken, Bro (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Användbara, gemensamma platser för aktiviteter.

Lejondals Slott. (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Karaktärsfull kontrast till omgivande naturlandskap.

Råbyparken. (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Generöst, grönt rum med utrymme för liv och verksamhet.

Bostadsområde Råby. (Bild: C F Møller)
Kompletteringar som lägger nya lager till historien.

OMRÅDESTYPER

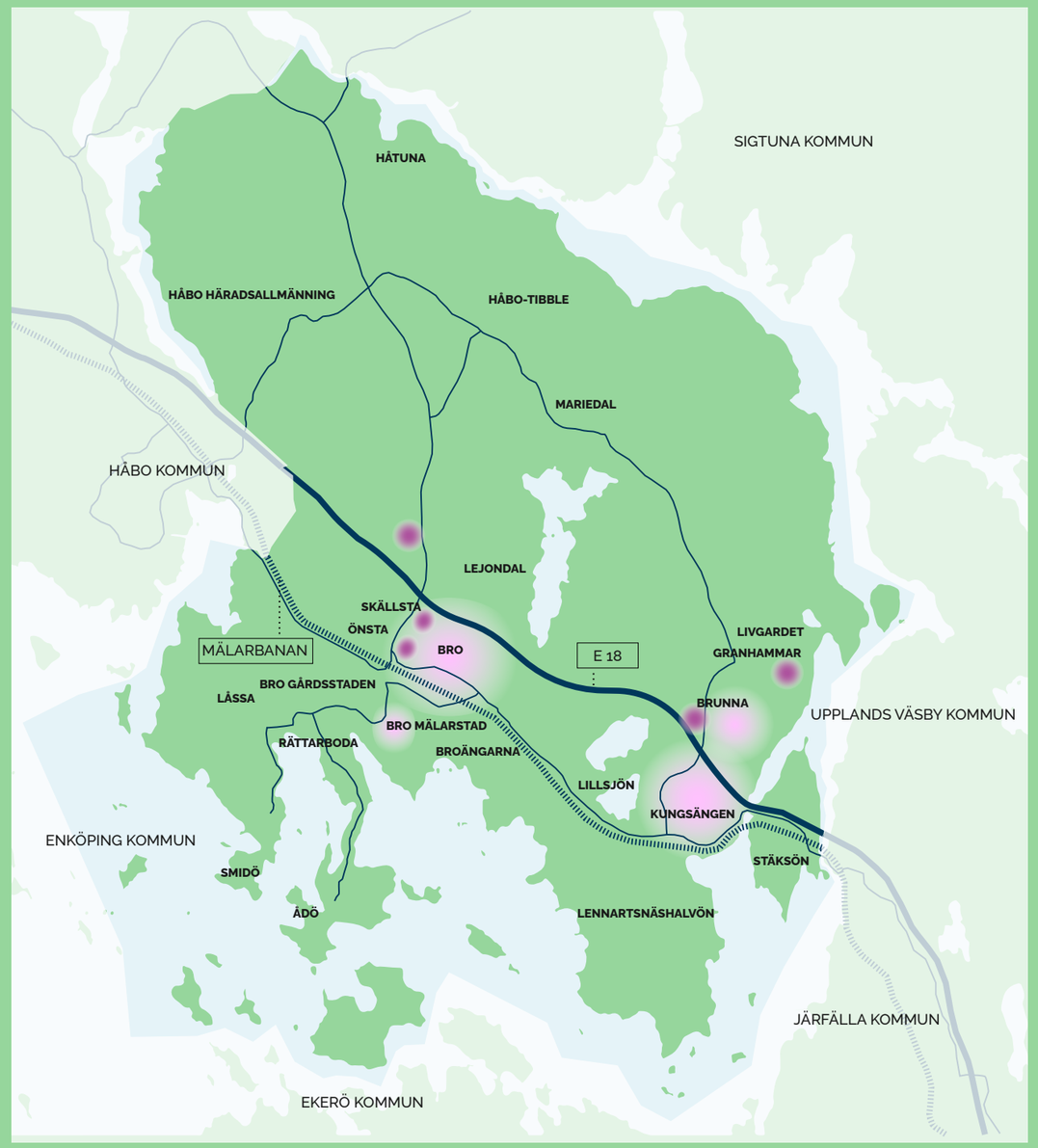

- Tätorter
- Landsbygd
- Verksamhetsområden

TÄTORTER

De platser som är Upplands-Bros tätorter är framför allt Bro, Kungsängen med Tibble, Brunna och Brogårdsstaden. Kommunen har pekat ut tätortskärnorna som den huvudsakliga platsen för bebyggelsutveckling.

Ta platsen tillvara

Identifiera vilka kvaliteter som finns på platsen. Formulera ett förhållningssätt till det befintliga. Finns det några särdrag som är extra värdefulla. Präglas den befintliga bebyggelsen av en specifik tid eller av att ha utvecklats över tid. Var uppmärksam på att det kan finnas karaktärsdrag som inte är uppenbara.

Präglas stads- och landskapsrum av öppenhet eller slutenhet? Ska miljöerna slutas för att ytterligare förtydligas? Finns det öppenhet och visuella samband som ska vårdas?

Grönska & Vatten

Ser man Mälaren eller någon av sjöarna? Att ta tillvara närheten till vattnet är viktigt. Landskapsformer och topografi gör att man på många platser har möjlighet till storslagna utblickar över vattenlandskapen, i synnerhet i Kungsängen. Ta tillvara på detta. Fastigheter och allmän platsmark ska planeras med ett stort inslag av grönska. Möjligheter att skapa nya, öppna vattenytor ska tas tillvara.

Småskaligt & varierat

Småskaligheten och variationen är särskilt viktig i tätortsmiljöerna. Målet är att skapa platser med småstadskänsla. Formulera hur en variation i kulör och material bidrar till att tillföra nya kvaliteter på platsen.

Identifiera de skalor och måttförhållanden som finns på platsen. Ligger platsen centralt i tätorten eller i övergången mot natur och glesare bebyggelse?

Kulör & material

Formulera hur kulör och material bidrar till variation och till att tillföra nya kvaliteter.

Omsorg & detaljer

I tätorterna där man rör sig nära byggnaderna är detaljering och utformning särskilt viktigt. Bottenvåningar, planteringar, mark och annat som man kommer riktigt nära ska utformas med särskild omsorg.

Skapa en palett av karakteristiska detaljer utifrån projektets förutsättningar. Formulera hur de bidrar till att tillföra kvalitet till platsen.

Råby, Upplands-Bro (Bild: C F Møller)

Kallbad Köpenhamn (Bild: C F Møller)
Väl tillvaratagen närhet till vattnet.

Bromma, Stockholm (Bild: C F Møller)
Varma material och närhet till grönska.

Madrid (Bild: C F Møller)
Enkel och vacker hantering av volym och färg.

Eksjö Jönköping (Bild: C F Møller)
Utemiljöer som bjuder in till olika användning.

Målarparken, Upplands-Bro (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Enkelt och öppet.

Kungsängen Tibbleområdet (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)

Bro, Upplands-Bro (Bild: C F Møller)

LANDSBYGD

Upplands-Bro är till stora delar en landsbygdskommun. Här finns en stark och karaktäristisk miljö som ibland kan göra att man glömmer hur nära storstaden man befinner sig. Landsbygden är i högsta grad levande med en stor jordbruksproduktion och andra areella näringar. Skönheten på landsbygden är i stora delar kopplad till hur kulturlandskapet har formats in i vår tid. Gestaltningen av bebyggelse på landsbygden ska ske utifrån hur detta landskap har formats som kulturlandskap och en levande del av samhället.

Ta platsen tillvara

Gestaltningen av nya byggnader på landsbygden ska ske med utgångspunkt i den kontinuitet som finns i dess utveckling. Lyhördhet och komplettering för nya tiders behov. På landsbygden är inte de rum som bildas mellan byggnaderna det viktigaste. Viktigt här är är hur de verkar på håll och hur de förhåller sig till de stora landskapsrummen.

Ny bebyggelse placeras och utformas med hänsyn till landskapsformer, skogsbryn och vägar. Genom att utnyttja moränkanter och berg tas inte jordbruksmark i anspråk och bebyggelsen ansluter till det sätt byggnader har placerats genom historien.

Grönska & Vatten

Grönskan och vattnet är grundläggande på landsbygden. Vyer och utblickar mot Mälaren tas tillvara och utvecklas där det är möjligt. Natur och grönska ska vårdas så att den skapar värden för kommunens invånare och jordbruket kan utvecklas.

Skala & Variation

En av de viktigaste aspekterna när man bygger på landsbygden är skala och byggnadernas placering. I alla tider har jordbrukets förändrade behov skapat nya skalor som har blivit en del av kulturhistorien. Formulera hur nya ekonomibyggnader och produktionsanläggningar förhåller sig till befintlig vegetation, bebyggelse och landskapsrum

Kulör & material

En medveten och ödmjuk användning av kulör och material är viktigt på landsbygden. Utgå från omgivningen och formulera tydligt hur det nya förhåller sig till detta.

Omsorg & detaljer

Detaljer och utformning i den lilla skalan är inte av prioriterad betydels på landsbygden. Omsorg är alltid viktigt.

Stigstorps lekplats, Upplands-Bro (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)

Bjuråker, Hälsningland (Bild: C F Møller)

Fritidslandskap. (Bild: Landsbygdsplan FÖP 2016 Upplands-Bro)
Vegetation, byggnad och vatten skapar fint djup.

Herrgårdslandskap. (Bild: Landsbygdsplan FÖP 2016 Upplands-Bro)
Grönska och byggnader samverkar för att skapa vyer och scenerier.

Ateljébostad Gotland (Bild: C F Møller. Arkitekt Anna Chavepayre)
Traditionell form i ny tolkning

Bylandskap. (Bild: Landsbygdsplan FÖP 2016 Upplands-Bro)
Väglinjen, grönskans och byggnadernas placering ger en otvungen och enkel form.

Dalgångslandskap. (Bild: Landsbygdsplan FÖP 2016 Upplands-Bro)
Storslagna vyer och tillgängligt landskapsrum.

Bebyggelse i skogsbryn. (Bild: Landsbygdsplan FÖP 2016 Upplands-Bro)
Placering på moränkant. God grundläggning och respekt för odlingsmarken ger byggnaderna en bra skala i landskapet.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Upplands-Bro har ett antal större verksamhetsområden. Det är områden med speciella krav och förutsättningar som logistik. produktion, idrott och Försvarsmaktens verksamhet. Gemensamt är att de rymmer storskaliga byggnader och är beroende av kraftig infrastruktur. De flesta är placerade i närhet till E18 eller järnvägen och vagt sammankopplade med tätorter och bostadsområden. I takt med kommunens utveckling kommer sambanden till tätorter och bostadsbebyggelse stärkas.

Ta platsen tillvara

Lägg vikt vid det som inte är det storskaliga trafiklandskapet. Finns det möjlighet att röra sig här till fots? Hur förhåller sig platsen till omgivande områden? Ta vara på de möjligheter som finns att knyta platser till varandra.

Differentiera. De stora trafikflödena behöver sin yta. Skapa skyddade intimare miljöer där man kan röra sig till fots. Skapa gatusektioner som rymmer alla nödvändiga funktioner.

Grönska & Vatten

Utblickar och vyer mot Mälaren och genom kulturlandskapet värnas och utvecklas.

Bebyggelse ska använda sig av befintlig trädvegetation för att skapa mjukare övergångar till naturlandskapet.

Skala & Variation

Detta är viktiga aspekter för att byggnader i dessa områden ska bidra till kommunens skönhet och upplevas som vackra. Ofta har dessa byggnader innehåll som gör att det inte går att kompromissa särskilt mycket med storleken. Formulera tydligt hur volym och fasader förhåller sig till det omgivande landskapet och trafikmiljöer. Gestalta byggnader på ett sätt som är gripbart på olika avstånd.

Kulör & material

Byggnader ska utformas med kulör och material som bidrar till att skapa en fin skala och variation. Materialen kan vara förhållandevis enkla. Formulera hur verksamhetsspecifika kulörer samspelar med omgivningen.

Omsorg & detaljer

Byggnader i verksamhetsområden bör utformas med omsorg om detaljer vid entréer och platser där man rör sig till fots. Detaljeringen kan vara enklare än i tätorter men ska vara medvetet utförd.

Logistikcenter, Hederslev Danmark (Bild: Adam Mörk. CF Møller)
Väl valda material i karaktärsstark byggnad.

Landskrona idrottsplats (Bild: C F Møller. Arkitekt Arne Jacobsen)

Kungsängens idrottsplats. (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Väl placerad, ytkrävande verksamhet.

Brunna industriområde, Upplands-Bro. (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Grönska och miljöer för gående i landskap präglat av trafik.

Malmö hamnområde (Bild: C F Møller.)

Kungsängen (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Distinkt utformning i samspel med platsens förutsättningar.

Lövholmens industriområde. (Bild: CF Møller)
Väl valda material i karaktärsstark byggnad. Kontors-, verkstads- och industribebyggelse kompletterar varandra och skapar en rik och varierad miljö.

Tritonvägen Mariehäll, Stockholm. (Bild: CF Møller)
Karaktärsskapande grönska kombinerad med generösa mått för brukstrafik.

MINDRE BYGGÅTGÄRDER

Mycket av det som byggs är mindre komplement-byggnader och objekt som kanske inte självklart betraktas som byggnadsprojekt. Det kan vara alltifrån ett lågt staket eller mur till att man täcker hela taket med solpaneler. Dessa små åtgärder blir tillsammans en stor del av det som skapar vår fysiska miljö. Genom att ta hänsyn till omgivningen utan att inskränka friheten i att forma kan dessa småprojekt bidra till en vackrare kommun.

- **Tänk på omgivningen. Hur ser det ut i den närmaste omgivningen? Vilka byggnader, personer och verksamheter finns som påverkas av ditt nya tillägg.**
- **Är detta en känslig miljö? Kräver den att jag använder mig av material och kulörer nära det som finns i omgivningen eller inbjuder den till nya tillägg som syns?**
- **Stora saker kräver mer tillbakadragenhet. Ju längre avstånd man ser det nya på desto större krav på lyhördhet inför omgivningen.**

Staket, Kungsängen hembygdsgård (Bild: John Marin Upplands-Bro Kommun.)
Förvaltande av byggnadstradition. Nytolkning och kontinuitet.

Komplementbyggnad (Bild: CF Møller)
Enkel, stilig och festlig formgivning.

Hus i sluttning, Norra Djurgården (Bild: CF Møller)
Platsens utmaningar skapar kvalitet och skönhet.

Mur / staket (Bild: C F Møller)
Uppfinningsrikedom och finurlighet.

KOMMUNENS EGET BYGGANDE

Kommunen har själv stora möjligheter att påverka skönheten i kommunen genom sin roll som fastighetsägare och byggare. Samhällsfastigheter har ofta en central plats och en möjlighet att skapa en stämning på en plats och inspirera andra fastighetsägare att engagera sig i gestaltning och kvalitet. Bostäder i kommunala bolag har stora möjligheter att skapa vackra och värdiga miljöer som samverkar med och kompletterar allmän platsmark. Ofta enkelt, alltid värdigt.

- **Hållbarhet. Hög kvalitet på material och utförande gör att byggnader kan brukas under längre tid.**
- **Skönhet kan minska underhållskostnade. Vackra miljöer är mindre inbjudande för klotter och skadegörelse.**
- **Medborgarinflytande. När de som använder en byggnad görs delaktiga i hur den förvaltas skapas ett större engagemang i skönhet och kvalitet.**

Brohuset (Bild: C F Møller)
Fasader på offentlig byggnad som både är vägg i det offentliga rummet, karaktärsskapande objekt och inbjudande övergång mellan ute och inne.

Lunds dans och musikalgymnasium (Bild: C F Møller Arkitekt Hans Westman)
Robusta material och karakteristisk, omsorgsfull detaljering.

Herrestaskolan Järfälla (Bild: C F Møller)

Stockholm stadshus (Bild: C F Møller. Arkitekt Ragnar Östberg)
Interiört torg.

www.upplands-bro.se • kommun@upplands-bro.se • 08-581 690 00